This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google books

https://books.google.com

Mali katekizam

va

upitih i odgovorih

za

katoličke pučke učionice.

Valja svezan 6 novčićah.

U Beču.

Troškom c kr. prodavaonice školskih knjigah.

1868.

192. 151 – B. Neu-
4

Digitized by Google

Digitized by Google

Pèrvo Poglavje.

O vĕri.

Upit. Tko je sve stvorio?

Odgovor. Bog je stvorio nebo i zemlju, i sve što je.

U. Što znamenuje rĕč stvoriti?

O. Rĕč stvoriti znamenuje štogod iz ničesa učiniti.

U. Što je Bog?

O. Bog je sam po sebi bitje preizvèrstno.

U. Koje vlastitosti božje imamo najprije zapametiti?

O. Slĕdeće vlastitosti božje imamo najprije zapametiti:

Bog je čist duh, bitje, koje ima preizvèrstan razum i predobru volju, a tĕla neima.

Bog je svemoguć; on je stvorio nebo i zemlju, i sve što je; nije stvari, koje učiniti nemože.

Bog je neizmĕrno dobar prama svojim stvorom; svako dobro imamo od njega.

Digitized by Google

Bog je posvudan; on je svagdě, na nebu i na zemlji.

Bog je sveznajuć; zna sve, prošasto, sadašnje i buduće; zna najotajnije naše misli, i zato prevaren biti nemože.

Bog je neizměrno svet; hoće i ljubi dobro, a mèrzi na zlo.

Bog je neizměrno pravičan; nadariva dobro, a pedepše zlo.

Bog je neizměrno milosèrdan; on nam opraštja grěhe naše.

Bog je věkovit; on je uvěk bio, jest i bude na věke.

U. Koji su najplemenitiji stvori božji?

O. Najplemenitiji stvori božji jesu angjeli i ljudi.

U. Što su angjeli?

O. Angjeli su čisti dusi, koji imaju razum i volju, a těla neimaju.

U. Zašto je Bog angjele stvorio?

O. Bog je angjele stvorio, da ga časte, ljube i služe, da mu se klanjaju, i da ljude čuvaju.

U. Kako je Bog stvorio angjele?

O. Bog je stvorio angjele u milosti svojoj, i naresio jih mnogimi izvèrstnostmi.

Digitized by Google

U. Jesu li svi angjeli ostali u milosti božjoj?

O. Mnogi su angjeli milost božju izgubili grěhom oholosti.

U. Kako je Bog pedepsao ohole angjele?

O. Bog je ohole angjele, koji se zovu hudobe iliti djavli, na věke zavèrgao i u pakal stèrmoglavio.

U. Koji su za angjelî najplemenitiji stvori božji?

O. Ljudi su za angjelî najplemenitiji stvori božji.

U. Iz česa sastoje ljudi?

O. Ljudi sastoje iz těla i neumèrle duše.

U. Kako je bila stvorena duša čověčja?

O. Duša čověčja bila je stvorena na sliku i priliku božju.

U. Zašto je Bog ljude stvorio?

O. Bog je ljude stvorio da ga poznaju, časte, ljube, služe, poslušaju, da mu se klanjaju, i da se spase.

U. Jesu li ljudi ostali Bogu poslušni?

O. Još pèrvi čověk Adam sa svojom ženom Evom bî Bogu neposlušan.

U. Kako je pèrvi čověk postao Bogu neposlušan?

Digitized by Google

O. Pèrvi čověk u raju zemaljskom pustio se je navesti od djavla, da pojěde voće od stabla, što mu Bog bijaše zabranio, i tako je sagrěšio.

U. Je li ov grěh samo pèrvomu čověku naudio.

O. Ovi grěh nije samo pèrvomu čověku naudio, nego i nam, unukom njegovim; uzročio nam je smèrt vremenitu i věkovitu, i mnoga druga zla duhovna i tělesna.

U. Jesu li bili i ljudi, kako i oholi angjeli, od Boga navěk odvèrženi?

O. Ljudi nisu navěk bili od Boga odvèršeni, kako oholi angjeli.

U. Što obećà Bog za spasenje ljudí, radi grěha odhitjenih?

O. Bog obećà za spasenje ljudí, radi grěha odhitjenih, poslati odkupitelja, koi se zove i Mesia.

* * *

U. Tko je obećani odkupitelj ljudí, koi se zove i Mesia?

O. Isukèrst je obećani odkupitelj ljudí, koi se zove i Mesia.

U. Je li imao Isus mater?

O. Isus kako čověk imao je mater, preblaženu Děvu Mariu.

Digitized by Google

U. Bijaše li Josip, zaručnik Marijin, otac Isukèrstov?

O. Josip, zaručnik Marijin, bijaše samo hranitelj Isukèrstov.

U. Po kom je Marija začela Isusa?

O. Marija je začela Isusa po Duhu svetom.

U. Gdě je Marija porodila Isusa?

O. Marija porodila je Isusa v někakovi staji u Betlemu.

U. Što se je za Isukèrstovim rodstvom znamenita dogodilo?

O. Rodstvo Isukèrstovo bilo je navěštjeno.

U. Kako je rodstvo Isukèrstovo bilo navěštjeno?

O. Rodstvo Isukèrstovo bilo je navěštjeno:

1. Po Angjelu pastirom.
2. Po zvězdi mudarcem u iztoku.
3. Po mudarcih Irudu i pismoznancem.
4. Po Simeonu i Ani puku u templu.

U. Što je slědilo za navěštjenjem rodstva Isukèrstova?

O. Za navěštjenjem rodstva Isukèrstova

1. Pastiri pritekoše vidět, što jim bijaše Angjel navěstio.

2. Kèrst bi osmi dan polag zakona obrězovan, i naděše mu ime Isus.

Digitized by Google

3. Mudarci od iztoka pokloniše mu se, i nadariše ga zlatom, tamjanom i mirom.

4. Poběgnuvši u Egjipat, uklonio se je ljutosti kralja Iruda, koi ga je hotio pogubiti.

5. Odonuda se je po smèrti Irudovoj povratio u Nazaret, i bio je u ovom gradu odhranjen.

U. Što je najznamenitije, što znamo o mladosti Isusovi?

O. Najznamenitije, što znamo o mladosti Isusovi, jest:

1. Isus u dvanajstoj godini dobe svoje došao je sa svojima roditeljima u Jerusolim svetit blagdan.

2. Zaostà u Jerusolimu, i nakon tri dní najdoše ga roditelji u templu, gdě sědjaše medju pismoznancî, slušajuć i pitajuć jih tako, da su se svi čudili razumu i odgovorom njegovim.

3. Vratì se opet u Nazaret i ostà ondě.

4. Bijaše roditeljima poslušan.

5. Naprědovaše u dobi, u mudrosti i u milosti pred Bogom i pred ljudmi.

U. Što je najznamenitije, što znamo o Isusu, prije nego počè učiti nauk svoj?

O. Najznamenitije, što znamo o Isusu, prije nego počè učiti nauk svoj, jest:

Digitized by Google

1. Ivan posvědočì, da je Isus janjac božji, koi uzimlje grěhe světa.

2. Isus htědè, da ga Ivan kèrsti u rěci Jordanu.

3. Duh sveti u priliki golubice sidje vidivo na njega.

4. Začù se glas Boga Otca: Ovo je Sin moj ljubljeni, u kojem se vèrlo obradovah.

5. Isus bì odveden od duha u pustinju, i poklè je tu postio četèrdeset dán i četèrdeset noćì, bio je napastovan od djavla, a za tim služen od Angjél.

U. Kada počè Isus učiti?

O. Isus počè učiti u tridesetoj godini dobe svoje.

U. Što je najznamenitije, što se zna o Isusu, odkad počè učiti?

O. Najznamenitije, što se zna o Isusu, odkad počè učiti, je ovo:

1. Isus putováše po svojoj domovini od města do města.

2. Uzè više učenikov, izmedju kojih izabrà dvanajst apostól.

3. Propovědáše i navěštjiváše zakon milosti, objavljáše istine, koje imamo věrovati, i učáše krěposti, koje imamo izvèršivati.

Digitized by Google

4. Koriaše nevěru i zloću, opovèrgavaše bludnje žudíj, farizéj i pismoznanác.

5. Potvèrdì svoj nauk svědočanstvî svetoga pisma, čudesî i izgledî svojimi.

6. Proreče stvari dojduće.

7. Ukazìváše se posvuda dobrotvoran.

U. Jesu li svi u Isusa věrovali?

O. Mnogi su věrovali u Isusa; ali poglavice popovski, pismoznanci i farizei mèrzjáhu na njega radi nauka njegova, i nastojáhu ubiti ga.

U. Što učiniše poglavice popovski, pismoznanci i starešine puka, da bude Isus osudjen na smèrt?

O. Poglavice popovski, pismoznanci i starešine puka tužili su Isusa Ponciu Pilatu, rimskoga Cesara Tiberia upravljatelju Židovske.

U. Zašto su ga tužili?

O. Tužili su ga Pilatu iz same zlobe i nenavidosti, potvorivši ga, da kvari i buni puk.

U. Do česa dojdè po tužbi poglavíc popovskih, pismoznanác i pučkih starešín?

O. Po tužbi poglavíc popovskih, pismoznanác i pučkih starešín dojdè do propetja Isukèrstova.

U. Gdè bì Isukèrst propet, i gdè je umrô?

Digitized by Google

O. Isukèrst bì propet na gori Kalvarii kraj grada Jerusolima, i umrô je na križu.

U. Tko pokopà tělo Isukèrstovo?

O. Josip iz Arimateje i Nikodem pokopaše tělo Isukèrstovo.

U. Kamo biahu pokopali tělo Isukèrstovo?

O. Tělo Isukèrstovo biahu postavili u nov grob od kamika, gdě još nitko nebijaše položen.

U. Je li duša Isukèrstova po smèrti ostala sdružena s tělom?

O. Duša Isukèrstova se je na smèrti razstavila s tělom.

U. Kamo je išla duša Isukèrstova?

O. Duša Isukèrstova sašla je nad pakal, to jest u Limb, gdě biahu sahranjene duše bogoljubnih pokojnikov.

U. Kada je Isukèrst po svojoj smèrti uzkèrsnuo od mèrtvih?

O. Isukèrst je tretji dan po svojoj smèrti bezsmèrtan i slavan uzkèrsnuo od mèrtvih.

U. Kada uzajdě Isukèrst na nebesa?

O. Isukèrst uzajdè na nebesa s gore maslinske četèrdeseti dan po svojem uzkèrsnutju, na oči svojih učenikov.

U. Hoće li Isukèrst opet priti?

Digitized by Google

O. Isukèrst će opet priti s neba vidivo na najposlědnji dan u oblacih nebeskih, sa silom velikom i veličanstvom, sudit svim ljudem.

U. Tko je Isukèrst?

O. Isukèrst je jedinorodjeni Sin Boga Otca; Bog i čověk zajedno.

U. Zašto se Isukèrst zove Sin božji?

O. Isukèrst se zove Sin božji, jer je od svoga Otca nebeskoga od věka rodjen.

U. Kako je Isukèrst Bog i čověk zajedno?

O. Isukèrst je Bog i čověk zajedno, jer je od věka Bog, a u vremenu postao je čověk.

U. Zašto je Sin božji postao čověk?

O. Sin božji postao je čověk, da nas svojom smèrtju na križu odkupi i spasi.

U. Zašto se Sin božji zove Isus iliti spasitelj?

O. Sin božji se zove Isus iliti spasitelj, jer nam je stekao spasenje, oslobodivši nas od krivnje i pedepse grěha, to jest od smèrti věčne.

U. Kako se još zove Isus?

O. Isus zove se i Kèrst, što će reći pomazan.

* * *

Digitized by Google

U. Što se je znamenita dogodilo deseti dan po Isukèrstovu uzašastju na nebesa?

O. Deseti dan po Isukèrstovu uzašastju na nebesa dojdè Duh sveti u priliki ognjenih jezikov nad učenike, i napuniše se svi Duha svetoga, i počeše govoriti različitimi jezicî, kako jim Duh sveti dávaše, da progovaraju.

U. Tko je Duh sveti?

O. Duh sveti je tretje sobstvo božanstveno; on je pravi Bog.

U. Što dèluje Duh sveti u nas?

O. Duh sveti nas posvetjuje milostju svojom.

U. Što još dèluje Duh sveti svojom milostju u nas?

O. Duh sveti prosvětljuje nam razum; nas uči i gane vladati se po volji božjoj.

U. Što je milost božja?

O. Milost božja je nutèrnji i vèrhunaravni dar, koi Bog daje razumnim stvorom bez zasluge njihove.

* * *

U. Koliko je sobství božanstvenih?

O. Tri su sobstva božanstvena.

U. Kako se zovu tri sobstva božanstvena?

O. Pèrvo sobstvo božanstveno zove se Otac, drugo Sin, tretje Duh sveti.

Digitized by Google

U. Koliko je Bogov?

O. Samo jedan je Bog.

U. Kako se zovu zajedno tri sobstva božanstvena?

O. Tri sobstva božanstvena zajedno se zovu presveto Trojstvo.

U. Čim izpověda kèrstjanin katolik presveto Trojstvo?

O. Kèrstjanin katolik izpověda presveto Trojstvo znamenjem svetoga križa, jer prekrižujuć se imenuje svako od ovih trih sobství božanstvenih.

U. Što još izpověda kèrstjanin katolik znamenjem svetoga križa?

O. Kèrstjanin katolik znamenjem svetoga križa izpověda takodjer, da je Isukèrst, umrivši na križu, odkupio nas svojom smèrtju.

U. Kako se čini znamenje svetoga križa?

O. Znamenje svetoga križa čini se stavljajuć ruku desnu na čelo i govoreć: U ime Otca; za tim na pèrsa govoreć: i Sina; a napokon na lěvo i desno rame govoreć: i Duha svetoga. Amen.

* * *

Digitized by Google

U. Tko je razglasivao nauk Isukèrstov po njegovom uzašastju na nebo?

O. Apostoli Isukèrstovi razglasivali su njegov nauk po njegovu uzašastju na nebo.

U. Kako se zovu oni, koji izpovědaju nauk Isukèrstov?

O. Oni, koji izpovědaju nauk Isukèrstov, zovu se kèrštjani katolici.

U. Što je sveta katoličanska cèrkva?

O. Sveta katoličanska cèrkva je vidljiva skupšćina svih pravověrnih kèrstján, koji pod vidljivim poglavicom, Rimskim Papom, dèrže se svejednoga nauka, i služe se istimi svetotajstvî (sakramentî).

U. Što hoće reći: věrovati po kèrstjansko-katolički?

O. Věrovati po kèrstjansko-katolički hoće reći dèržati za istinu sve, što je Bog objavio, i što uči cèrkva katoličanska.

U. Je li za spasenje dosta, da kèrštjanin katolik samo u sèrdcu věruje, što je Bog objavio?

O. Za spasenje nije dosta, da kèrstjanin katolik samo u sèrdcu věruje, što je Bog objavio; nego ima takodjer:

1. Očitovati dobrimi dělî svoju věru;

2. Što u sèrdcu věruje, ako je trěbi, javno izpovědati ustima.

Digitized by Google

Up. Zašto imamo věrovati što je Bog objavio?

O. Imamo věrovati što je Bog objavio, jer je Bog věkovita istina i nedospětna mudrost, i zato prevariti niti prevaren biti nemože.

Up. Zašto věruje kèrštjanin katolik cèrkvi, kada ga ona što uči?

O. Kèrstjanin katolik věruje cèrkvi, kada ga ona što uči, jer je Isukèrst zapovědio slušati cèrkvu, kojoj je podělio dar nepogrěšivosti.

Up. Što je sakramenat?

O. Sakramenat je vidljiv bilég nevidljive milosti, od Isukèrsta naredjen za naše posvetjenje.

Up. Koliko je sakramenát, i kako se zovu?

O. Sedam je sakramenát, i zovu se:

1. Kèrštjenje.
2. Potvèrdjenje iliti krizma.
3. Oltarski sakramenat iliti Tělo Isukèrstovo.
4. Pokora iliti sveta izpověd.
5. Najposlědnje pomazanje.
6. Sveti red.
7. Ženitba.

Digitized by Google

Up. Što je kèrštjenje?

O. Kèrštjenje je pèrvi i najpotrěbitiji sakramenat, u kom se čovĕk vodom i rěčju božjom očisti od grěha iztočnoga, i od svih osobnih grěhov, ako jih je učinio prije kèrštjenja; ter se kako nov stvor preporodi i posveti u Kèrstu za život věčni.

Up. Što je potvèrdjenje?

O. Potvèrdjenje je sakramenat, u kojem kèrštjen čovĕk po svetoj krizmi i božanstvenoj rěči postane ukrěpjen od Duha svetoga u milosti, da može slobodno i krěpko izpovědati věru, i polag nje živěti.

Up. Što je oltarski sakramenat?

O. Oltarski sakramenat je presveti sakramenat, je pravo tělo i prava kèrv našega Gospoda Isukèrsta pod prilikama kruha i vina.

Up. Što je sakramenat pokore?

O. Sakramenat pokore je sakramenat, u kojem misnik za to odredjen odpuštja, na město Boga, grěšniku grěhe, posli kèrštjenja učinjene, ako je skrušeno i cělovito izpovědi, i ima zbiljnu volju poboljšati se i činiti pravu pokoru.

Up. Što je najposlědnje pomazanje?

O. Najposlědnje pomazanje je sakramenat, u kojem nemoćnik mazanjem sve-

Digitized by Google

toga ulja i naredjenom molitvom svećenikovom prijimje milost božju za dobro duhovno, a više putí i za tělesno.

* * *

Up. Što je smèrt?

O. Smèrt je razděljenje duše od těla.

Up. Moraju li svi ljudí umrěti?

O. Svi ljudi moraju umrěti.

Up. Odkuda dolazi, da svi ljudi moraju umrěti?

O. Da svi ljudi moraju umrěti, dolazi od gréha, što ga je Adam učinio u raju zemaljskom.

Up. Umre li i duša čověčja?

O. Duša čověčja neumre; ona žive neprestano.

Up. Što biva od duše čověčje udilj po smèrti?

O. Udilj po smèrti sudi Isus dušu svakoga čověka posebno.

Up. Po čem će Isus suditi ljude?

O. Isus sudit će ljude po njihovih mislih, rěčih i dělih; nadarit će dobro, a pedepsat će zlo.

Up. Na što se osudi duša na posebnom sûdu?

O. Duša se osudi na posebnom sudu ili u čistilišće ili u pakal, ili se prime u raj.

Digitized by Google

Up. Što je čistilišće?

O. Čistilišće je město, gdě duše tèrpe vremenite muke za grěhe, za koje neučiniše podpune pokore na ovom světu.

Up. Što je pakal?

O. Pakal je město, gdě se osudjeni muče navěke.

Up. Što je raj?

O. Raj je blaženo pribivališće svetih.

Up. Što će biti od těles ljudskih na najposlědnji dan, kada bude Isus s neba opet došao sudit?

O. Na najposlědnji dan Isus će uzkrisiti mèrtve, i svi ljudi uzkèrsnuti će u svojoj pùti, to jest s istimi tělesî, koja su imali za života.

Up. Kako će Isus suditi ljude na najposlědnji dan?

O. Isus će na najposlědnji dan suditi svih ljudí zajedno s dušom i tělom; nadarit će pravedne věčnim životom u raju, a pedepsat će grěšnike navěke u paklu.

* * *

Up. Gdě se osobito nahodi ono, što ima kèrštjanin katolik věrovati?

O. Što ima kèrštjanin katolik věrovati, nahodi se osobito u apostolskom věrovanju.

Digitized by Google

Up. Reci mi apostolsko věrovànje!

O. Apostolsko věrovanje je ovo:

Věrujem u Boga, Otca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Kèrsta, sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koi bì začet po Duhu svetom, rodjen od Marije děve, mučen pod Ponciom Pilatom, propet, mèrtav i pokopan; sadjè nad pakal, tretji dan uzkèrsnù od mèrtvih; uzajdè na nebesa, sědi na desnu Boga, Otca svemogućega; odotuda ima priti sudit žive i mèrtve. Věrujem u Duha svetoga; svetu cèrkvu katoličansku, svetih obćinu; odpušćenje grěhov; pùti uzkèrsnutje; život věčni. Amen.

Up. Što mora svaki čověk, kada pride na razum, znati i věrovati za spasiti se?

O. Svaki čověk, kada pride na razum, mora za spasiti se znati i věrovati:

1. Da je jedan Bog.

2. Da je Bog pravičan sudac, koi nadariva dobro, a pedepše zlo.

3. Da su tri sobstva božanstvena jednoga bitja i naravi: Otac, Sin i Duh sveti.

4. Da je drugo sobstvo božanstveno postalo čověkom, da nas odkupi i spasi svojom smèrtju na križu.

Digitized by Google

5. Da je dusa čověčja neumèrla.

6. Da je milost božja za spasenje potrěbita, i da čověk bez božje milosti nemože učiniti ništa za život věčni.

Drugo Poglavje.

O ufanju.

Up. Što hoće reći kèrštjanski ufati?

O. Kèrštjanski ufati hoće reći, čekati stanovito od B o g a, što nam je obećao.

Up. Što se ufamo od B o g a?

O. Mi se ufamo od B o g a po dostojanstvih Isukèrstovih život věčni, to jest věkovito blaženstvo, i pomoć potrěbitu za to dostignuti.

Up. Za što se ufamo od B o g a?

O. Mi se ufamo od B o g a sve, što nam je obećao, jer je svemoguć, věran u svojih obećanjih, neizměrno dobar i milostiv; ter zato može i hoće izpuniti što je obećao.

Up. Čim se goji ufanje kèrštjansko?

O. Ufanje kèrštjansko goji se navlastito molitvom.

Up. Što je molitva?

O. Molitva jest uzdignutje pameti i sèrdca k B o g u.

Digitized by Google

Up. Zašto molimo?

O. Molimo, da Boga, kano najvišega Gospodina, kako valja častimo, da mu zahvalimo na prijetih darih, i da prosimo od njega sve, što nam je potrébito.

Up. Tko nas je naučio moliti?

O. Isukèrst, Gospod naš, naučio nas je moliti.

Up. Čim nas naučì Isus moliti?

O. Isus nas nauči moliti Otčenašem, koi se zove i molitva gospodnja.

Up. Kako se moli otčenaš?

O. Otčenaš se moli ovako:

Otče naš, koi jesi na nebesih! Sveti se ime tvoje; pridi kraljestvo tvoje; budi volja tvoja kako na nebu i na zemlji. Kruh naš svakdanji daj nam danas; i odpusti nam duge naše, kako i mi odpuštjamo dužnikom našim; i neuvedi nas unapast; da izbavi nas oda zla. Amen.

Up. Zašto zovemo Boga otcem našim?

O. Zovemo Boga Otcem našim, jer nas je stvorio na svoju sliku i priliku, otčinski se skèrbi za nas, i po Duhu svetom u svetom kèršćenju nas je posinio.

Digitized by Google

Up. Zašto govorimo: Koi jesi na nebesih?

O. Govorimo: Koi jesi na nebesih, jer premda je Bog posvuda, osobitim ipak načinom prebiva na nebesih, gdě ga licem k licu gledaju duše izabrane, i raduju mu se po sve věke.

Up. Koju molitvu sdružuju kèrštjani katolici navadno s Otčenašem?

O. Kèrštjani katolici sdružuju navadno s Otčenašem angjelski pozdrav iliti Zdravu Mariju.

Up. Što je angjelski pozdrav?

O. Angjelski pozdrav je molitva, kojom osobito častimo i molimo preblaženu děvu Mariju, majku božju.

Up. Kako se moli pozdrav angjelski?

O. Angjelski pozdrav moli se ovako:

Zdrava Marije, milosti puna, Gospodin s tobom. Blagoslovljena ti medju ženami, i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus. Sveta Marije, majko božja, moli za nas grěšnike sada i u čas smèrti naše. Amen.

Up. Zašto zovemo Mariju majkom božjom?

O. Zovemo Mariju majkom božjom, jer je porodila Isukèrsta, koi je pravi Bog.

Digitized by Google

Up. Zašto kèrštjani katolici zazivaju svetce na pomoć?

O. Kèrštjani katolici zazivaju svetce na pomoć, jer su prijatelji božji, i jer mole Boga za ljude.

Tretje Poglavje.

O ljubavi.

Up. Što će reći kèrštjanski ljubiti?

O. Kèrštjanski ljubiti hoće reći, ljubiti Boga kako najveće dobro radi njega samoga, a iskèrnjega radi Boga, i činiti dobrovoljno radi Boga sve, što nam je zapovědio.

Up. Što će reći iskèrnjega ljubiti?

O. Iskèrnjega ljubiti hoće reći, iskèrnjemu hotěti dobro, njemu činiti, što mu je ugodno i koristno, a proći se svega, što mu je neugodno i štetno.

Up. Kako se izkaživa ljubav prama Bogu i iskèrnjemu?

O. Ljubav prama Bogu i iskèrnjemu izkaživa se obsluživanjem deset zapovědí božjih.

Digitized by Google

Up. Reci mi deset zapovědí božjih!

O. Deset zapovědí božjih:

1. Věruj samo u jednoga Boga.
2. Neuzmi u tašće ime božje.
3. Spomeni se svetiti blagdane.
4. Poštuj otca svoga i mater svoju, da dugo živeš, i da ti bude dobro na zemlji.
5. Neubij.
6. Nesagrěši bludno.
7. Neukradi.
8. Nereci kriva svědočanstva protiva iskèrnjemu svomu.
9. Nepoželi žene iskèrnjega svoga.
10. Nepoželi nijednestvari tudje.

Up. Što osobito zapověda Bog u četvèrtoj zapovědi?

O. U četvèrtoj zapovědi Bog zapověda osobito, da ljube děca svoje roditelje, da jih poštuju, služe, slušaju, i da mole za njih.

Up. Što je obećano děci, koja ovèršuju ovu zapověd?

O. Děci, koja ovèršuju ovu zapověd, obećan je dug život, sreća i zdravlje.

Up. Česa se imaju bojati děca, koja neovèršuju ove zapovědi?

Digitized by Google

O. Děca, koja neovèršuju ove zapovědi, imaju se bojati pretežkih pedeps vremenitih i věkovitih.

Up. Spada li četvèrta zapověd i na druge osobe, ili samo na děcu i roditelje?

O. Četvèrta zapověd nespada samo na děcu i roditelje, nego i na sve podložnike i njihove starešine duhovne i světovne, tako i na učitelje, i na něki način na one osobe, koje su časti dostojne radi svoje dobe i dostojanstva.

Up. Što su podložnici dužni svojim poglavarom i starešinam?

O. Podložnici dužni su se ponašati sa svojimi poglavarî i starešinami, bili ovi dobri ili zli, kakono děca sa roditeljima svojima.

Up. Gdě se nahodi u kratko sadèržaj deset zapovědí božjih?

O. Sadèržaj deset zapovědí božjih nahodi se u kratko u dvih zapovědih ljubavi.

Up. Koja je pèrva zapověd ljubavi?

O. Pèrva zapověd ljubavi je ova: Ljubi gospoda, Boga svoga, svim sèrdcem svojim, svom dušom svojom, svom pametju svojom, i svom krěpostju svojom.

Up. Koja je druga zapověd ljubavi?

Digitized by Google

O. Druga zapověd ljubavi je ova: Ljubi iskèrnjega svoga kako sam sebe.

Up. Kako iztumači Isukèrst zapověd ljubavi k iskèrnjemu?

O. Isukèrst iztumači zapověd ljubavi k iskèrnjemu evo ovako: Sve što hoćete, da vam čine ljudi, činite i vi njim; to bo je što uči zakon i proroci.

* * *

Up. Jesmo li dužni ovèršivati i zapovědi cèrkvene?

O. Dužni smo ovèršivati i zapovědi cèrkvene, jer četvèrta zapověd božja naredjuje, da slušamo toliko duhovne koliko světovne poglavare, i jer je Isukèrst naročito zapovědio, poslušati cèrkvu.

Up. Koliko je zapovědí cèrkvenih, koje navlastito trěba znati i obsluživati?

O. Zapovědí cèrkvenih, koje navlastito trěba znati i obsluživati, je pet slědećih:

1. Dèržati blagdane zapovědne.

2. Slišati pobožno svetu misu u svaku nedělju i na ostale zapovědne blagdane.

3. Postiti korizmu, četiri vremena postna i ostale poste zapovědne; i nejěsti mesa u petak ni u subotu.

Digitized by Google

4. Izpověditi se najmanje jedan put na godišće misniku odredjenomu, i pričestiti se o vazmu.

5. Nepirovati u vremena zabranjena.

Up. Što je sveta misa?

O. Sveta misa je nekèrvava žèrtva novoga zavěta, věkovita uspomena kèrvave žèrtve, koju je Isukèrst dovèršio na križu.

Up. Zašto se sveta misa zove žèrtva?

O. Sveta misa se zove žèrtva, jer u njoj se na oltaru prikazuje Bogu svemogućemu tělo i kèrv Isukèrstova.

Up. Zašto se sveta misa zove žèrtva nekèrvava?

O. Sveta misa se zove nekèrvava žèrtva, jer u njoj neproliva se kèrv, kako se je pripetilo na križu.

Up. Kako se ima slišati svetu misu?

O. Ima se slišati svetu misu cělu, nijedan nje znatni děl nesmi se propustiti po svojoj volji; nije dosta samo biti na misi, nego ju se ima slišati 1. pomnjivo, 2. priklonito, 3. pobožno.

Up. Koji su poglaviti děli svete mise?

O. Poglaviti děli svete mise jesu: Evangjelje, prinos, posvećenje i pričešćenje.

* * *

Digitized by Google

Up. Što je protivno zakonu božjemu?

O. Zlo je protivno zakonu božjemu.

Up. Što je zlo?

O. Pravo i jedino zlo je grěh.

Up. Što je grěh u obće?

O. Grěh u obće je povoljno prekèršenje zakona božjega.

Up. Kolikovèrstan je grěh?

O. Grěh je dvovèrstan: 1. Grěh istočni, 2. grěh osobni.

Up. Što je grěh iztočni?

O. Grěh iztočni je oni grěh, koi je učinio Adam u raju zemaljskom, i koi smo mi učinili u Adamu, i od njega naslědili.

Up. Je li i Marija, Majka božja, naslědila grěh Adamov?

O. Maria, Majka božja, nije naslědila grěh Adamov; nego radi dostojanství Isukèrsta, sina svoga, bi sačuvana od oskvèrnutja grěha iztočnoga, dakle i začeta bez trohe grěha.

Up. Što je grěh osobni?

O. Grěh osobni je prekèršenje zakona božjega, koje sam grěšnik povoljno učini.

Up. Kako se sagrěši osobno?

O. Osobno se sagrěši mišlju, rěčju i dělom, ili zapuščenjem onoga, što smo dèržani činiti.

Digitized by Google

Up. Reci mi sedam glavnih grěhov!

O. Sedam glavnih grěhov: 1. Oholost. 2. Lakomost. 3. Bludnost. 4. Nenavidost. 5. Požděrlost. 6. Sèrdžba. 7. Lěnost.

Up. Što je po božjem zakonu?

O. Po božjem zakonu jesu kr ě p o s t i i d o b r a dě l a.

Up. Koje su tri božanstvene iliti bogoslovne kr ě p o s t i?

O. V ě r a, u f a n j e i l j u b a v jesu tri božanstvene kr ě p o s t i.

Up. Kako se može u kratko probuditi tri božanstvene kr ě p o s t i?

O. Tri božanstvene kr ě p o s t i može se u kratko probuditi evo ovako:

V ě r u j e m i izpovědam sve, što si ti, moj B o ž e! objavio, i što nas uči sveta, rimska, katoličanska cèrkva, jer si ti, moj B o ž e! věkovita i neizměrna istina i mudrost, koja nemože prevariti, ni prevarena biti. O B o ž e! uzmnoži moju věru.

Ufam i uzdajem se, o B o ž e! da ćeš mi za mene živa po neizměrnih dostojanstvi Isukèrstovih poděliti oproštenje mojih grěhov, a po smèrti věčno blaženstvo, jer si to obećao, ti, koi si svemogué, věran, predobar i premilosèrdan. O B o ž e! pokrěpi moje ufanje.

Digitized by Google

O moj Bože! ljubim te svim sèrdcem svojim vèrhu svega, jer si najveće dobro, i dostojan svake ljubavi; a za tvoju ljubav hoću i iskèrnjega svoga ljubiti, kako sam sebe. I jer sada želim tebe iskreno i svesèrdno ljubiti, zato mi je jako žao, što sam te ikad uvrědio, i odlučujem stanovito, tvojom milostju čuvati se svakoga grěha i svake zle prigode. O Bože! užiži u meni sve više i više oganj tvoje ljubavi.

Up. Koja su poglavita dobra děla?

O. Poglavita dobra děla jesu: Molitva, post i milostinja.

Molitva jutèrnja.

U ime Otca †, i Sina †, i Duha svetoga †. Amen.

Ustajem se u ime propetoga moga Gospodina Isukèrsta, koj me je odkupio svojom kèrvju neprocěnjenom; nek me čuva i brani od svakoga zla duhovnoga i tělesnoga, i nek mi da milost naprědovati i ukrěpiti se u svakom dobru, da dostignem život věčni. Amen.

Svet, svet, svet jest Gospod Bog Sabaot! Pun je vàs svět slave njegove!

Digitized by Google

Slava Otcu, i Sinu, i Duhu svetomu, kako bijaše u počelo, sada i vazda i u věke věkov. Amen.

Molitva večernja.

Zahvaljujem ti, moj nebeski Otče! koi si me ovi dan sačuvao tvojom milostju od svake nesreće. Molim te, oprosti mi sve moje grěhe, s kojimi uvrědio sam te danas. Priporučujem tělo i dušu moju u ruke tvoje; tvoj sveti Angjel budi sa mnom, da zlobni neprijatelj neima nada mnom ikakove oblasti. Amen.

O Isuse! tebi živem; o Isuse! tebi umirem; o Isuse! živ i mèrtav ja sam tvoj. Amen.

O Gospodine! pokoj věčni daj svim umèrvšim pravověrnim kèrštjanom, i světlost věčna světila njima; počivali u miru. Amen.

Molitva, kada zvoni na pozdrav angjelski jutrom o podne i u večer.

1. Angjel gospodnji navěstì Mariji, i začè po Duhu svetom. Zdrava Marije i t. d.

Digitized by Google

2. Evo raba gospodnja, budi meni po rěči tvojoj. Zdrava Marije i t. d.

3. I slovo se učini pùt, i pribivalo je medju nami. Zdrava Marije i t. d.

Molitva prije blagovanja.

Oči svih jesu upèrte u tebe, o Gospodine! i ti njim daješ hranu u vrěme svoje; otvaraš milostivu ruku svoju, i nasitjuješ sve živuće blagodarno. Amen.

Otče naš itd. Zdrava Marije itd.

Gospodine Bože, Otče nebeski! blagoslovi nas i ove dare tvoje, koje ćemo blagovati po blagodarnosti tvojoj. Isukèrstom, Gospodom našim. Amen.

Molitva po blagovanju.

Budi hvaljen nebeski Otče, naš Gospodine! ti, koi si nahranio tělesa naša s darî tvojimi, napuni i sèrdca naša milostju tvojom, da dobro naprědujemo u svih dobrih dělih, a nikad se nezasramimo pred licem tvojim. Amen.

Otče naš itd. Zdrava Marije itd.

Zahvaljujemo tebi, Gospodine, nebeski Otče! po Isukèrstu ljubljenom Sinu tvojem, Gospo-

Digitized by Google

dinu našem, za sve tvoje dare i dobročinstva. Koi živeš i kraljuješ po sve věke věkov. Amen.

Molitva prije škole.

Pridi, Duše sveti! napuni sèrdca tvojih věrnih, i užiži u njih oganj tvoje ljubavi, ti, koi si sakupio narode svih jezikov u jedinstvu věre.

Bože! koi sèrdca tvojih věrnih prosvětljenjem Duha svetoga naučio jesi, daj nam u istom Duhu razuměti što je pravedno i naužívati se utěhe njegove, po Isukèrstu, Gospodinu našem. Amen.

Otče naš itd. Zdrava Marije itd.

Molitva posle škole.

Hvala ti, Gospodine, nebeski Otče! na svem dobru, što si nam ga dao ovdě saznati. Daj, molimo te, da što smo se naučili bude nam na korist vremenitu i věkovitu. Molimo te takodjer, da blagoslovom proslaviš našega Cesara, naše roditelje, učitelje i dobročine, da njim obilno naplatiš ono dobro, na koje nas vode. Daj, da njim i svim ljudem radi toga dobro bude, po Isukèrstu, Gospodinu našem. Amen.

Digitized by Google

Pěsma prije škole.

Pridi Duše sveti! pruži
Vèrh nas tvè milosti zrak,
Ka nauku ti nas druži,
I neznanstva těraj mrak;
Nek se učit pomno sad
Svaki od nas bude rad;
Što se B o g o m naučio,
Vrućim sèrcem ovèršio.
O t č e n a š itd. Z d r a v a M a r i j e itd.

Pěsma poslie škole.

Blagoslovom proslavio
Mili Bože! sada nas;
Učitelja blagi glas
Tvom pomoći što učio,
To sve bilo na tvú čast,
Nam na korist i spasenje,
Tvoje volje izpunjenje,
Kako hoće tvoja vlast.
O t č e n a š itd. Z d r a v a M a r i j e itd.

Digitized by Google

Tiskom Karla Gorischka u Beču.

Digitized by Google